
STICHTING WEIDEGANG JAARRAPPORTAGE 2021

**NIEUWE GRACHT 3
2011 NB HAARLEM**

**023 23 020 23
INFO@STICHTINGWEIDEGANG.NL**

2021 IN VOGELVLUCHT

AANDEEL MELKVEEHoudERS MET WEIDEGANG OPNIEUW GESTEGEN

Sinds 2015 stijgt het aantal veehouders dat hun koeien buiten laat lopen. Zo ook afgelopen jaar weer. Het aandeel bedrijven dat aan weidegang doet is gestegen tot 84,0%, waarvan 77,9% volledig. Het aandeel deelweiden daalt al sinds 2016. Steeds meer boeren zijn bovendien bewuster met hun grasland- en beweidingsmanagement bezig. Met als doel: meer vers gras direct omzetten in melk.

Jaar	Totaal	Volledige weidegang	Deelweidegang
2021	84,0%	77,9%	6,1%
2020	83,7%	77,5%	6,2%
2019	83,0%	76,7%	6,3%
2018	82,0%	74,8%	7,3%
2017	80,4%	73,2%	7,3%
2016	78,9%	70,5%	8,4%
2015	78,3%	69,8%	8,4%
2014	77,8%	70,1%	7,7%
2013	80,0%	72,2%	7,8%
2012	81,2%	–	–

Percentage melkveebedrijven met weidegang in Nederland. Bron: Duurzame Zuivelketen.

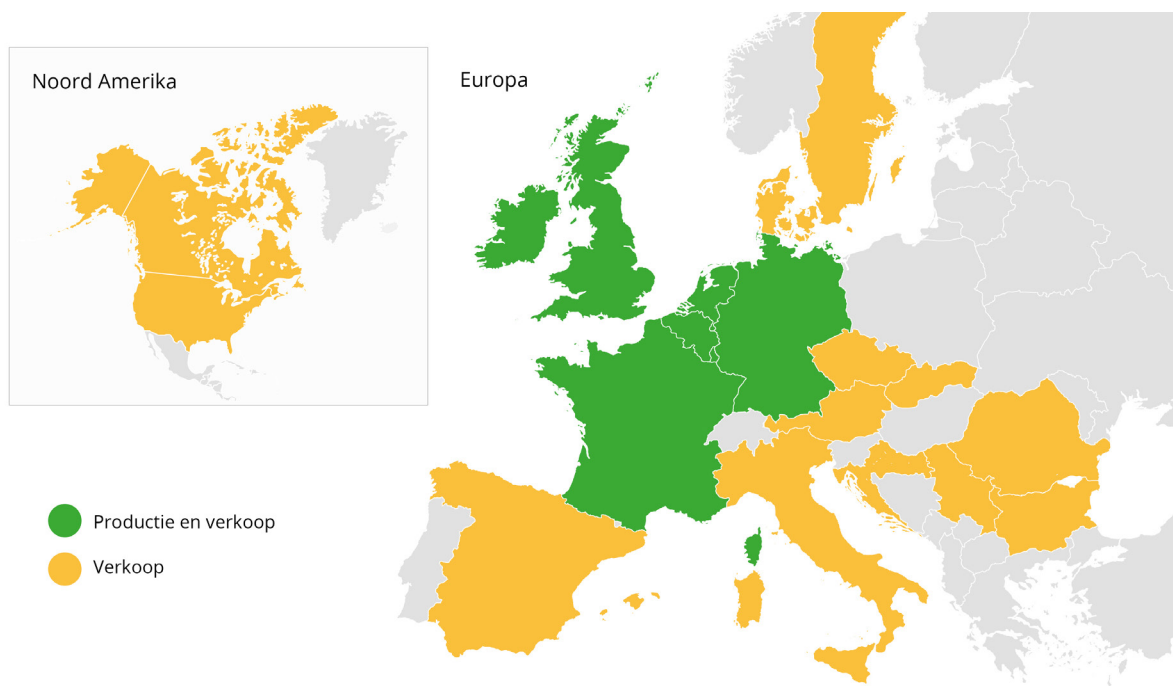
WEIDEGANG INTEGREREN IN DE BEDRIJFSVOERING

De focus in de kennisactiviteiten van de stichting is om weidegang sterker te verankeren in de bedrijfsvoering van melkveehouders. Inzet is dat voor melkveehouders niet het voldoen aan de definitie van weidegang centraal staat, maar het invullen van de twee primaire functies van weiden: gras oogsten en koeien voeren. Een optimale invulling van beide kan een bijdrage leveren aan het rendement van melkveehouders en aan het realiseren van de doelen van de Duurzame Zuivelketen.

In 2021 heeft Stichting Weidegang, in overleg met sectorpartijen, met 200 melkveehouders het project Grip op Gras opgestart voor een integrale aanpak voor melkveebedrijven met weidegang, voor zowel uitbreiding van het aantal uren weidegang als het verlagen van het ruw eiwitgehalte in het rantsoen. Door beide thema's samen op te pakken, kunnen melkveehouders synergievoordelen benutten en een optimale afweging maken mochten maatregelen voor de twee thema's elkaar tegenwerken. Ander belangrijk voordeel is dat een pakket aan maatregelen het voor de melkveehouder en zijn adviseurs overzichtelijker maakt om stappen te zetten. Op de demonstratiebedrijven voor Nieuw Nederlands Weiden is deze aanpak al succesvol geïmplementeerd.

PRODUCTIE VAN WEIDEZUIVEL EN HET GEBRUIK VAN HET WEIDEMELKLOGO

Onderstaande figuur geeft een overzicht van de landen waarin weideboerderijmelk geproduceerd wordt en weidezuivel wordt afgezet. In Nederland, België, Duitsland en Frankrijk laten melkveehouders hun koeien weiden volgens de voorwaarden van de stichting; in totaal zijn dat er ruim 15.000. Weidezuivel wordt breed over Europa afgezet, met als belangrijkste markten Nederland, België en Duitsland.

Landen waar producten met het Weidemelklogo worden geproduceerd en verkocht.

INLEIDING

In deze jaarrapportage doen we verslag van de activiteiten en resultaten van stichting Weidegang in 2021. Stichting Weidegang heeft als doel de zichtbaarheid van koeien in het Nederlandse landschap te stimuleren door weidegang te ondersteunen. De koe in de wei is een kenmerkend onderdeel van het Nederlandse landschap.

De activiteiten van Stichting Weidegang vallen uiteen in twee hoofdtaken:

- Kennis: versterken van vakmanschap over gras en weiden.
- Borging: borgen van weidezuivel en de uitgifte van het Weidemelklogo.

De kennisactiviteiten richten zich op zoveel mogelijk melkveehouders laten weiden en het maximaal benutten van de voordelen van weidegang. Hiervoor zijn er twee speerpunten benoemd:

- Adviseren en begeleiden van melkveehouders over beter weiden of starten met weiden. Dit gebeurt via de WeideCoaches en WeideDocenten, via De Weideman en door middel van het ontwikkelen van nieuwe weidegang-concepten.
- Weidegang beter integreren in de totale bedrijfsvoering. Dat doen we door het uitbouwen van Nieuw Nederlands Weiden tot een totaalpakket voor grasland- en ruwvoermanagement. Deze integrale benadering van weidegang agenderen we ook bij erfbetreders en in het groene onderwijs.

Voor de borging staat het zorgdragen voor een betrouwbaar kwaliteitsschema centraal, met enerzijds een onafhankelijk en onpartijdig proces van certificering en auditering en anderzijds een praktisch werkbaar systematiek voor stakeholders.

In hoofdstuk 1 geven we de voortgang in 2021 weer voor de kennisactiviteiten. Hoofdstuk 2 zet de feiten en cijfers rondom borging op een rij. In hoofdstuk 3 volgt de financiële verantwoording van de stichting.

1 KENNIS: HET VERSTERKEN VAN VAKMANSCHAP OVER GRAS EN WEIDEN

De spil van onze rol in het versterken van vakmanschap over weidegang is ons netwerk van WeideCoaches en WeideDocenten die werkzaam bij diverse bedrijven; agrarische adviesbureaus, accountancy bureaus, mengvoerbedrijven, zaaizaadbedrijven en agrarische hogescholen. Zij staan in direct contact met de praktijk. Ze bieden advies en begeleiding aan melkveehouders; zowel aan nieuwe als ervaren weiders. Dat deze aanpak werkt, blijkt wel uit de cijfers die nog steeds jaarlijks stijgen.

Naast onze WeideCoaches en Weidedocenten heeft ook het secretariaat van de stichting een grote rol in het delen van kennis. Hiervoor ontwikkeld de stichting panklare concepten voor de praktijk en vuistregels. Deze concepten en vuistregels worden sectorbreed door alle grote erfbetreders uitgedragen. Om één aanpak van weidegang te promoten waarin de melkveehouder centraal staat denkt de stichting op verzoek ook mee over de invulling van onderzoeksprogramma's en beleid zoals de invulling van weidegang voor de reductie van de ammoniakuitstoot en de manier waarop weidegang in de Ecoregeling van het nieuwe Gemeenschappelijk LandbouwBeleid vormgegeven kan worden.

Ook communiceert de stichting via De Weideman in Veeteelt en Melkvee Magazine over vakmanschap voor gras en weiden. Op de website en nieuwsbrief van Veeteelt worden wekelijks de grasgroeicijfers gepubliceerd. Daarnaast biedt de stichting content aan vakbladen om melkveehouders te informeren over de mogelijkheden van weidegang.

GRIP OP GRAS

In 2020 is, in overleg met sectorpartijen, het demonstratieproject 'Grip op gras' uitgewerkt. In 2021 zijn ruim 200 in dit project individueel en in studiegroepen begeleid om ervaring op te doen met meer weiden in combinatie met verlaging van het ruw eiwitgehalte in het rantsoen. Ze wisselen onderling ervaringen uit en de resultaten worden breed gedeeld in de sector, de vakpers en onder erfbetreders.

Aanleiding voor het project vormde de kamerbrief 'Voortgang stikstofproblematiek, structurele aanpak' van 24 april 2020, waarin het kabinet aangaf dat het vergroten van weidegang een brede maatschappelijke wens is en bovendien een bijdrage aan de reductie van ammoniakemissie levert. De ambitie van het kabinet is een uitbreiding van dit aantal uren weidegang met 125 uren in 2021 en 250 uren vanaf 2022 waarmee een stikstofreductie van 0,8-3,7 mol/ha/jaar wordt gerealiseerd. De ambitie van het kabinet is om gelijktijdig het ruw eiwitgehalte in rantsoenen te verlagen, om ook hiermee stikstofreductie te bewerkstelligen.

Grip op gras is de sleutel in deze aanpak. Gras speelt niet alleen een belangrijke rol bij weiden maar heeft, als belangrijkste eiwitbron in het rantsoen van melkvee, ook een sleutelrol om het ruw eiwitgehalte in het rantsoen te verlagen. Bovendien kan sturen met gras een wezenlijk onderdeel vormen in het realiseren van de bredere duurzaamheidsdoelstellingen.

In de praktijk van de melkveehouderij zijn er nog verschillende mogelijkheden om dit effectiever te doen. Denk niet alleen aan oogstwijze (weiden of maaien en inkuilen) maar ook aan oogsttijdstip, conservering, graslandsamenstelling en de (verdeling van de) bemesting. Als de samenstelling van gras en graskuil beter aansluit op de voederbehoefte van koeien, kan een bedrijf bovendien mogelijk zelfs kosten besparen van relatief dure eiwitrijke voedermiddelen. Door met grip op gras meer in de teelt, het oogsten (en conserveren) en het rantsoen te sturen kan daarnaast de bodem–ruwvoer-koe-mest-kringloop verder gesloten worden. Daarmee levert de melkveehouder een bijdrage aan andere duurzaamheidsthema's.

Belangrijkste product dat in het project wat tot nu vanuit het project is opgeleverd optietabel met praktische stappen die melkveehouders kunnen zetten waarbij een onderscheid is gemaakt 8 stappen waar een melkveehouders uit moet kiezen als deze echt een stap wil zetten

en 11 stappen om de vers gras opnamen verder te fine tunen. Het ambitieniveau van het project is dat, naast het begeleiden van 500 melkveehouders, we een nieuwe standaard ontwikkelen om de opname van vers gras te verdubbelen vergelijkbaar met de standaarden die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld voor Robot & Weiden en Nieuw Nederlands Weiden.

VEENWEIDEN EN BEWEIDING

Eén van de grotere zorgen van melkveehouders op veen in relatie tot peilverhoging is of ze hun koeien kunnen blijven weiden. Weiden is niet alleen een karakteristiek onderdeel van veenweidelandschappen maar ook belangrijk onderdeel van het verdienmodel voor melkveehouders omdat gras oogsten via weiden goedkoper is en zuivelondernemingen een premie voor weidemelk geven. De stichting heeft in 2021 een verkenning uitgevoerd over mogelijkheden, beperkingen en aandachtspunten van weidegang op veengrond met een hoog waterpeil. De resultaten van deze verkenning worden in de loop van 2022 gepubliceerd.

NIEUW NEDERLANDS WEIDEN

Nieuw Nederlands Weiden is een eenvoudig en goed inpasbaar beweidingconcept met vijf 'standaard' voorbeelden om een melkveehouder op weg te helpen het systeem in te richten op zijn bedrijf. Het concept is bezig met een grote opmars in de melkveehouderij, een steeds grotere groep melkveehouders is enthousiast over het concept en past het toe. Daarnaast is het voor alle grote erfbetreders overgenomen om weidegang op praktische manier bij melkveehouders te kunnen implementeren.

Vanuit de Stichting Weidegang is in 2021 het concept gepromoot door het te demonstrenen op zes demonstratiebedrijven voor Nieuw Nederlands Weiden en zijn stoomcursussen verzorgt bij erfbetreders.

NIEUWE WEIDERS

Het succesvolle traject om melkveehouders, die jarenlang hun koeien op stal hebben gehouden, te begeleiden met het starten van weiden, is voor 2021 verlengt. Dit gaf de stichting de mogelijkheid om ruim 44 nieuwe melkveehouders te begeleiden. In totaal zijn de afgelopen jaren zo'n 1.800 melkveehouders zijn geadviseerd over het starten met weiden. Daarnaast zien we dat melkveehouders zich steeds vaker rechtstreeks melden bij WeideCoaches uit hun netwerk, of via andere partijen uit de keten (zoals voerfirma's) informatie krijgen over beginnen met weiden, waarbij de aanpak die stichting door deze partijen wordt ingezet.

ROBOT & WEIDEN

De map met onze standaard om automatisch melken te combineren met weidegang (Robot & Weiden) uit 2015 wordt nog steeds veel gebruikt in de praktijk. Om deze reden is deze standaard met nieuwe kennis en normen voor Nieuw Nederlands Weiden geactualiseerd.

2 BORGING: HET BORGEN VAN WEIDENZUIVEL EN DE UITGIFTE VAN HET WEIDEMELKLOGO

Het Weidemelklogo garandeert dat het product gemaakt is van weidemelk. Weidemelk is melk afkomstig van boerderijen waar de koeien van het voorjaar tot in het najaar ten minste 120 dagen per jaar, minimaal 6 uur per dag in de wei lopen. De melk wordt apart opgehaald en verwerkt tot dagverse zuivel – zoals (karne)melk, vla en yoghurt –, kaas en andere zuivelproducten. De Stichting Weidegang borgt het productieproces, transport en verwerking van de weidemelk tot het uiteindelijke Weidezuivelproduct.

Het Weidemelklogo is in 2007 geïntroduceerd om weidegang van koeien in Nederland te stimuleren en de producten gemaakt van weidemelk herkenbaar te maken. In 2012 is het logo overgedragen aan Stichting Weidegang. Sindsdien kunnen alle zuivelondernemingen en food-retailers gebruik maken van het Weidemelklogo. Vanaf 2016 is het ook beschikbaar gekomen voor buiten Nederland geproduceerde zuivelproducten. Hier gelden dezelfde voorwaarden. Het logo is beschikbaar in diverse talen. Voor meer informatie over weidegang, weidezuivel en het certificeringsschema verwijzen we naar onze handleidingen op www.weidemelk.nl onder 'voorwaarden'.

CERTIFICERENDE INSTELLINGEN

In 2021 is één nieuwe certificerende instelling bij de stichting aangesloten voor de borging van weidezuivel: Certis uit Bretagne in Frankrijk. In totaal zijn nu vijf certificerende instellingen bij de stichting aangesloten:

- Qlip, Leusden Nederland
- Melkcontrolecentrum Vlaanderen (MCC), Lier België
- SGS, Emstek, Duitsland
- Bureau Veritas, Parijs, Frankrijk
- Certis, Le Rheu, Frankrijk

CERTIFICATEN

In totaal zijn er eind 2021 184 bedrijven met een of meer geldige Certificaten Weidegang. Gezamenlijk hebben zij 268 deelcertificaten. Een actueel overzicht is altijd te vinden op: weidemelk.nl/nl/certificaten.

	NL	BE	DE	FR	GB	LU	Totaal
Aantal bedrijven*	137	31	10	5	1	1	184

*Aantal bedrijven met een certificaat, uitgesplitst naar land.

RESULTATEN INSPECTIES 2021

Onderstaande tabel geeft de resultaten weer van de inspecties die in 2021 bij melkveebedrijven zijn uitgevoerd door certificerende instellingen.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal deelnemende melkveebedrijven	9.802	9.441	9.565	11.450	15.828	16.837	16.259	15.470	15.771
Geïnspecteerde melkveehouders	39,6%	67,1%	34,1%	49,3%	44,1%	47,4%	44,6%	48,2%	47,7%
door CI na risicobeoordeling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	17,0%	14,5%	15,7%	15,1%	27,3%	29,7%
door CI	10,2%	10,3%	28,5%	26,4%	22,2%	22,9%	25,8%	14,8%	10,8%
door Zuivelonderneming	29,4%	56,9%	5,6%	5,9%	7,4%	8,8%	3,6%	6,1%	7,1%
Herhalingsinspecties*	10,1%	8,1%	2,3%	9,4%	3,9%	3,3%	4,7%	3,4%	3,2%
Positieve beoordelingen*	95,5%	97,4%	98,7%	98,6%	98,4%	98,9%	98,6%	99,5%	99,4%
Negatieve beoordelingen*	4,5%	2,6%	1,3%	1,4%	1,6%	1,1%	1,4%	0,6%	0,6%

Resultaten van controles van melkveehouders, 2013-2021.

* Percentage van gecontroleerde melkveehouders.

LICENTIES

Er zijn 5 nieuwe licenties afgegeven in 2021 voor het gebruik van het Weidemelklogo. Stichting Weidegang heeft in totaal met 47 partijen een licentieovereenkomst afgesloten.

WEIDEGANGINDICATOR QLIP

De Weidegangindicator van Qlip is een indicator voor de aannemelijkheid van weidegang op melkveebedrijven op basis van metingen in tankmelkmonsters die elke drie dagen bij alle melkveehouders genomen. In de Weidegangindicator worden zowel de meetresultaten voor samenstelling en kwaliteit als de vastgelegde mid infrarood spectra uit het reguliere uitbetaalingsonderzoek benut. Het onderliggende rekenmodel is gebaseerd op gevonden relaties tussen weidegangverklaringen van melkveehouders, beschikbaar gestelde weidegangkalenderdata en

meetgegevens in tankmelkmonsters. Met Weidegangindicator wordt een inschatting gemaakt over de aannemelijkheid van weidegang. Zelfstandig en in combinatie met gegevens uit de digitale weidegangkalender van melkveehouders maakt Qlip een risicoschatting en selecteert het melkveehouders voor weidegangcontrole. In de nieuwe opzet van het inspectieregime zijn naast het toepassen van de Weidegangindicator ook alle controles onaangekondigd uitgevoerd.

Qlip heeft in 2021 in een onderzoek met 2500 melkveehouders het nieuwe inspectieregime met de Weidegangindicator gevalideerd. In dit nieuwe inspectieregime worden bij ten minste 20% van de melkveehouders van een zuivelonderneming onaangekondigd weideganginspecties uitgevoerd. 15% van de melkveehouders wordt voor de inspecties risicogericht geselecteerd met de Weidegangindicator. TNO heeft, in opdracht van Stichting Weidegang, deze validatie beoordeeld en concludeert dat de validatie correct is uitgevoerd en dat aannemelijk is gemaakt dat deze aanpak leidt tot tenminste zoveel beoordelingen met 'onvoldoende' of 'twijfel' als het huidige inspectieregime van de stichting.

Op basis van deze resultaten vindt binnen stichting begin 2022 besluitvorming plaats om Zuivelondernemingen de mogelijkheid te geven om binnen het schema van Stichting Weidegang te kiezen tussen dit nieuwe inspectieregime met de Weidegangindicator en reeds bestaande inspectieregime waar ten minste 10% van de melkveehouders op basis van een risico-indicatie van de zuivelonderneming onaangekondigd wordt geïnspecteerd en daarnaast 30% van de melkveehouders aangekondigd geïnspecteerd worden.

INSCHRIJVING EUROPEES CERTIFICERINGSMERK

Het Weidemelklogo is door het Europese Merkenbureau (EUIPO) erkend als certificeringsmerk in de Europese Unie.

3 FINANCIËN

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN	2021	2020
ZuivelNL; secretariaat	20.382	21.598
ZuivelNL; kennisontwikkeling en- verspreiding	144.618	178.402
ZuivelNL; project Nieuwe Weiders	37.635	44.380
Ministerie EZ; project Nieuwe Weiders	37.635	44.380
Eigen bijdrage melkveehouders/zuivelondernemingen voor adviezen en opleidingen weidegang	10.950	53.700
Contributie-afdracht certificaathouders en CI's t.b.v. borging Weidemelk	300.659	272.897
Ministerie EZ; project Meer Weiden	0	19.753
Bijdrage RVO: Peilverhoging Veenweiden en Beweiding	24.793	0
Subsidie Grip op Gras	180.467	0
Totaal baten	757.140	635.108

Staat van baten Stichting Weidegang, 2020-2021.

BEDRIJFSLASTEN	2021	2020
Secretariaat	46.147	44.882
Kennisontwikkeling en- verspreiding	147.993	224.477
Project Nieuwe Weiders	82.845	96.384
Borging Weidemelk	187.004	206.302
Meer Weiden	0	19.753
Peilverhoging Veenweiden en Beweiding	25.457	0
Grip op Gras	180.467	0
Overige	0	-4
Totaal lasten	669.914	591.794

Staat van lasten Stichting Weidegang, 2020-2021.

SALDO	2021	2020
Saldo	87.226	43.315

Saldo Stichting Weidegang, 2020-2021.

BEZITTINGEN EN SCHULDEN PER 31 DECEMBER 2021

ACTIVA	2021	2020
Vorderingen		
Debiteuren	166.373	15.895
Overige vorderingen	11.071	25.842
Overlopende activa	76.332	86.162
<i>Totaal vorderingen</i>	<i>244.776</i>	<i>127.899</i>
Liquide middelen		
Betaalrekeningen	718.507	312.756
Totaal activa	963.282	440.655

Activa Stichting Weidegang, 2020-2021.

PASSIVA	2021	2020
Eigen vermogen		
Kapitaal	234.574	147.354
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>234.574</i>	<i>147.354</i>
Kortlopende schulden		
Crediteuren	69.603	147.377
Overboekingsrekening btw-aangiftes	0	0
Overlopende passiva	659.105	145.927
<i>Totaal kortlopende schulden</i>	<i>728.708</i>	<i>293.305</i>
Totaal passiva	963.282	440.659

Passiva Stichting Weidegang, 2020-2021.

CONTACT

Voor vragen, opmerkingen of suggesties kunt u contact opnemen met het secretariaat van de stichting via:

Stichting Weidegang
Nieuwe Gracht 3
2011 NB Haarlem

023 23 020 23
info@stichtingweidegang.nl
www.stichtingweidegang.nl

